

BLIKKENSLAGERE OG REISENDE

Skrevet av Knut Ausel

På Ausel eiendommen (Gårdsnummer 47) bodde det i århundreskiftet 1800-1900, 12 familier der familiefaren hadde tittel av blikkenslager m.m., men på den eiendommen bodde det i samme tidspunkt 136 personer. Blikkenslagerne ble kalt reisende, selv om de fleste var fastboende, men de hadde turer som var fra noen dager og opp til uker eller kanskje måneder, hvor de solgte sine produkter, handlet med litt småting, og fikk med seg noen "gaver" som flesk brød og lignende.

Flere av disse var fargerike personer, med god fantasi og fortellerevne. Jan Eika var vel den mest siterte av disse. Eikanavnet hadde han fra Eiken Prestegjeld. Mor hans, Anne Øydne, var en sterk og flink jente skriver Eilert Sundt, men hun falt i "ukyskhets synd" med en Askild Finsland fra Birkenes *"som på en måte var fraskilt"* het det. Anne fikk da en datter: Johanne Marie Askildsdatter, senere fikk hun Petter Anton Gustavsen, og altså Jan Pettersen. Med disse 3 barna kom hun så til Holt og til Ausel.

Jan hadde sine faste ruter til Vegårshei, og Helga Værland fortalte at Anne Berget kom inn til Værland og fortalte at hun hadde funnet en 5 krone på veien mellom Værland og Håla.

Den må sikkert Jan Eika ha mistet sa Helga, for jeg kjøpte en kopperkjele av han for 5 kroner, men i morgen skal Tjøstolv og jeg til Tvedestrand, så da kan jeg ta 5 kroneren med , og legge den inn hos Erik Samuelsen på Nes.

En tid seinere kom Jan inn på Værland og sa at han bare ville takke for at han fikk 5 kroneren igjen. Ja men det var ikke meg som fant den sa Helga, det var Anne Berget.

Ja jeg vet det mor, sa Jan, og henne har jeg velsignet både opp og ned, så hun kan reise å dag som helst.

Jan kunne også reklamere for varene sine : hvis du bruker mine kopperkjeler, så for du dobbelt så sterk kaffe med bare halve kaffen, sa han.

Han hadde noen harde turer heim til Heia i snø og kulde, og en gang var det så kaldt at jeg riktig syntes mon i å holde hendene opp mot månen, sa han.

Jan og familien hadde en bi-inntekt med å fiske blodigler i Djupkjenn, og selge dem til apoteket. Men en gang vågde han seg ut på for dårlig is, og gikk i gjennom. Jeg som aldri har kunnet et svømmetak, hadde ikke annet å gjøre enn å begynne å gå bunnen, og langt om lenge så jeg en lysning, og vet du hvor jeg kom opp? Rein vannsbekken i Heia, far.

En annen gang som han gled på isen ved Storelva, fikk han tak i en liten kvist, og da bad han til Vår Herre: vil du bare hjelpe meg denne ene gangen til, så skal jeg aldri be deg om noe mer.